

Verlag thematafels bijeenkomst Samenspel in beweging

31 januari 2018

Oogst thematafel 1: Maatschappelijke Opbrengst

Initiatief: Wijkvoorziening 't Doesgoor, Anita Koster

Aanwezige bewonersinitiatieven (ook het Doesgoor) geven aan dat ze bijhouden, welke en hoeveel activiteiten worden georganiseerd, wie de wijkvoorziening bezoekt, welke koppelingen/verbindingen tot stand worden gebracht. Veelal doordat er afspraken zijn gemaakt met de gemeente die het initiatief subsidieert. Gemeenten en bewonersinitiatieven maken dus wel afspraken met elkaar wat er bijgehouden moet worden, maar weten hier nog niet hoe deze gegevens omgezet kunnen worden in een bredere maatschappelijke opbrengst. Dit ook ter onderbouwing en verantwoording van de subsidie. Ook is het per gemeente verschillend welke afspraken er gemaakt worden, voor soortgelijke subsidies. Een leefbaarheidsmonitor wordt aangedragen als tool die eventueel houvast kan bieden, zie bijvoorbeeld <https://www.leefbaarometer.nl/> of https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/Bestuur-en-organisatie/PS-plein/Provinciale%20Staten/Presentatie_PS_sociale%20samenhang_060917.pdf

Daarnaast maken de bewonersinitiatieven veel gebruik van storytelling. Toch blijft er behoefte aan de harde cijfers, wat leveren de activiteiten van een bewonersinitiatief nou daadwerkelijk op.

Zo zijn er ook nog geen inzichten in causale verbanden, welke activiteiten leveren bijvoorbeeld wat op aan preventie en dus minder aanspraak op de WLZ. Meer onderzoek hierin is noodzakelijk. Is er dus bijvoorbeeld een vast te stellen relatie tussen welzijnswerk door bewonersinitiatieven en zorgconsumptie vanuit bijvoorbeeld de Wet Langdurende Zorg? Het vermoeden is er, maar de "zachte" cijfers zijn (nog) niet hard te maken. Geconcludeerd wordt ook dat bewonersinitiatieven nog relatief kort bezig zijn (2 / 3 jaar) en daardoor onderzoekstechnisch gezien niet direct hun maatschappelijke opbrengst inzichtelijk kunnen maken. Een gezamenlijke zoektocht naar indicatoren en een lang adem zijn hierbij belangrijk. Het is belangrijk hier meerdere partijen bij te betrekken, de baten liggen veelal niet waar de kosten liggen. Zo kan het zijn dat een gemeente investeert, maar dat de baten bij het zorgkantoor komen te liggen. Partijen die bij het thema maatschappelijke opbrengsten betrokken zouden worden zijn, bewonersinitiatieven, gemeenten, zorgaanbieders, zorgkantoor en eventueel het bedrijfsleven.

Andere opmerking (niet direct aan het thema verbonden): Omgang UWV met vrijwilligerswerk is verschillend per UWV. Ene UWV geeft wel toestemming voor vrijwilligerswerk met behoud van uitkering, andere niet.

Oogst thematafel 2: Lokaal samenspel,

Initiatief: Dorpsverbinder Schalkhaar, Monique van de Berg

Casus:

Samenwerking overheden en met stakeholders als welzijnsinstellingen of zorgverzekeraars.
Wijkgericht werken als uitgangspunt: de wijk of buurt als nieuwe zuil.

Ambitie-Wens-Droom

- Kleinschalig, laagdrempelig (blijven)
- Burgers (blijven) bepalen
- Open laagdrempelige inloop en ontmoetingsruimte voor iedereen
- Gelijkwaardige relatie Burger helpt burger, geen machtsrelaties
- Geen instituut worden

Wat werkt goed

- Zichtbaar maken wat je doet en wat het resultaat is
- Bestuurders uitnodigen, mee de wijk in
- In gesprek blijven met alle stakeholders

Knelpunten

- Eigen visie en uitgangspunt handhaven bij huidige wet en regelgeving
- Erkenning, bestaansrecht
- Verantwoording naar (gemeentelijke) overheid
- Geen verdienmodel
- Financiële afhankelijkheid gemeente
- Geen gemeenschaps/ ontmoetingsruimte in het dorp
- Coöperaties kunnen geen ANBI-status krijgen

Oplossingen

- Anders verantwoorden:
Minder regels, op basis kaders, beperkte spelregels en vertrouwen: innovatieve 'ludieke' manieren om te laten zien wat je doet, stakeholders regelmatig uitnodigen. Zo concreet mogelijk laten zien wat het resultaat is, ook aan zorgverzekeraars. Trots uitdragen wat de visie is van het burgerinitiatief en vasthouden.
- Werk van dorpsverbinders/-regisseurs borgen:
Kies een passende organisatievorm gedragen door het dorp, zoek financiers (gemeente, zorgverzekeraar, Leader), zoek een centrale kantooruimte in het dorp, ook om privacygevoelige gesprekken te kunnen voeren, maak duidelijk wat de (preventieve) meerwaarde van de functie is.

- Andere verdienmodellen ontwikkelen:
bv een leegstaand winkelpand kopen als inloop- en ontmoetingsruimte. Inkomsten genereren uit verhuur ruimte, maaltijden, wonen en burenhulp. Niet afhankelijk van subsidies worden.
- Wijkbudgetten, Right to Challenge en burgerbegrotingen
bieden meer mogelijkheden voor burgerinitiatieven en erkennen hiermee het bestaansrecht.
- Met alle stakeholders in gesprek blijven: *nieuwe samenwerkingsvormen zonder uit te gaan van machtsrelaties zal de samenwerking en mogelijkheden voor een gelijkwaardig gesprek bevorderen.*
- Experimenteeruimte:
Voor de stakeholders is het wennen en lastig om zonder strakke voorwaarden en kaders initiatieven de ruimte te geven. Het loslaten van de regie en verantwoording binnen eigen organisatie zijn o.a. redenen. Door het stellen ruime(re) kaders , flexibel te zijn, en vertrouwen te geven krijgen burgerinitiatieven meer ruimte.
- Vertrouwen geven en krijgen:
Vertrouwen geven en krijgen is voorwaarde voor goede samenwerking. Burgerinitiatieven willen het vertrouwen om 'gewoon' enthousiast te kunnen beginnen en de ruimte krijgen om te leren en te experimenteren.
- ANBI-status coöperaties: *Het kunnen aanvragen van de ANBI status kan een project aantrekkelijker maken voor financiers, voor het verkrijgen van donaties en nalatenschappen. Coöperaties kunnen nu geen ANBI status krijgen.*

Oogst thematafel 3: Duurzaamheid

Initiatief: WiFinn, Jacky Gerrits

1 Wensen, ambities, belang verschillende partijen

Van Bewonersinitiatieven:

- Zorg voor ouderen/kinderen met beperking
- Relatie Particulier initiatief - bewonersinitiatief van belang
- Individuele bijdragen geven ook een maatschappelijke bijdrage
- Hef het contingentenprobleem op
- Wooninitiatief (een thuis voor kwetsbare jongeren) is ook een bewonersinitiatief
- Meerjarige financiering

Van Gemeente(n): Zorg voor draagvlak en verbinding wat de lancering bij de gemeente betere kansen geeft.

Van Bank: Maak het business model transparant en zorg voor meer verbinding in de wijk of het dorp (inclusie)

2. Wie of wat nodig voor volgende stap:

Voor bewonersinitiatief:

- Creëren groter draagvlak onder de bewoners
- Organiseren van een enquête woonbehoefte onder de bewoners
- Geef het initiatief een grotere maatschappelijke bestemming (waarde)
- Mogelijk met zorgcomponent
- Ga uit van de zorg en minder van het woonconcept
- Zoek verbinding met andere initiatieven in bijv. een platform
- Het platform geeft meer kansen bij systeempartijen (zorgverzekeraars)
- Organiseren van ambassadeurs
- Let op inclusie

Voor Gemeenten:

- Woonvisie op contingenten herdefiniëren
- Experimenteer- en financiële ruimte creëren
- Right to Challenge actief inzetten
- Durf je als gemeente ook kwetsbaar op te stellen
- Wederzijds vertrouwen belangrijk
- Onderzoek populatiebesteding
- Mandaatambtenaren aanstellen
- Houd in de gaten dat ik als een (individuele) ambtenaar het plan door de verdere organisatie moet loodsen

Voor Bank:

- De mogelijkheid van uitgifte (dorps) obligaties is aanwezig
- Er zijn voldoende financiële mogelijkheden dat is niet het probleem
- Het gaat om persoonlijke verbinding/netwerken

Input Landelijke agenda

- Beleid woningbouwcontingenten herdefiniëren
- (Scharrel) ambtenaren met een mandaat aanstellen

Oogst thematafel 4: Randvoorwaarden mbt burgerinitiatieven

Initiatief: Buurtcoöperatie Zuid Doet Samen, Ton Kunneman

Conclusies:

- Bewustwording ambtenaren/B&W dat burgerinitiatieven op een andere manier een belangrijke bijdrage kunnen leveren.
Toelichting: een discussie ontstond over het feit dat je als burgerinitiatief helemaal niet gezien wordt en ook niet erkend wordt. Kort is gesproken over Right to Challenge; dan moet de gemeente jou wel zien, maar de Right to Challenge is voor veel kleinere initiatieven nog een heel aantal stappen te ver weg. Aan de andere kant realiseren burgerinitiatieven zich ook dat zij soms nog onvoldoende de taal van de gemeente spreken, net zoals de gemeente niet de taal van het initiatief spreekt. Een initiatief bereikt vaak wel veel meer en andere mensen dan de gemeente.
- Goede ruimte bindt; een plek/faciliteit is voor veel initiatieven belangrijk.
Toelichting: Wees bewust hoe belangrijk een fysieke plek is voor veel initiatieven. Zonder buurthuis kan Buurtcoöperatie Apeldoorn Zuid niet bestaan. Door bezuinigingen van gemeenten verdwijnen deze plekken nu. Wellicht dat op andere creatieve manieren zoals beheer door buurtbewoners deze ruimten wel beschikbaar kunnen blijven voor de laagdrempelige, sociale activiteiten.
- Makkelijk toegang tot kennis van andere initiatieven bijv. via helpdesk of database.
Toelichting: Kennis opdoen, delen en verspreiden rond burgerinitiatieven is iets dat nog veel meer zou kunnen plaatsvinden. Ook vanuit verschillende invalshoeken zodat er meer begrip over en weer komt. Bijeenkomsten als deze worden als waardevol gevonden. Zet in op een structurele ondersteuning van burgerinitiatieven zowel landelijk als regionaal.
- Kennis en tips over de financiering van plannen van burgerinitiatieven.
Toelichting: hoe beoordeelt een bank een financieringsaanvraag van een burgerinitiatief? Burgerinitiatieven hebben behoefte aan heel praktische tips en praktische informatie vanuit een bank. De bank wil echter een zakelijk businessplan. Goed om elkaars positie te kennen.
- Eigen inbreng van leden (eigen vermogen) om financiering (vreemd vermogen) mogelijk te maken.
Toelichting: De bank ziet graag dat burgers zelf aanzienlijk investeren in geld in het initiatief. Voor veel burgers is dit echter nieuw. Voor een thema als energiecoöperatie ligt dit bij burgers anders dan voor een thema rond welzijn en zorg. Bij de Buurtcoöperatie Apeldoorn-Zuid is de contributie € 10,- per jaar. Met 700 leden heb je dan nog slechts € 7.000,-. Een constatering waar niet meteen een oplossing voor is. Het start in ieder geval met bewustwording.
- Zorg voor een brede basis aan burgers/leden om je aanvraag kracht bij te zetten bij gemeente en fondsen. Bottom up.
Toelichting: Draagvlak aantonen dat is van belang. Gemeenten en fondsen vragen daar naar. In die zin wordt genoemd dat een vereniging of coöperaties door hun lidmaatschap een sterke binding hebben met hun achterban (sterker dan bijv. een stichting). Communiceer dus ook als initiatief dat je een groot draagvlak hebt en toon dat aan.

- WMO raad vroegtijdig betrekken in adviesfunctie richting B & W.
Toelichting: de positie van de WMO raad verandert ook in deze tijd. Niet alleen vooraf de WMO raad erbij betrekken, maar juist ook bij de uitvoering en de evaluatie van beleid. Een WMO raad kan burgerinitiatieven dan zeker ondersteunen.
- De kunst van het verleiden en/of pitchen toepassen.*Toelichting: deze opmerking kwam vanuit de bank. Vaak is de bank meer geïnteresseerd in een zakelijke pitch met aantal harde cijfers. Hou er goed rekening mee met wie je aan tafel gaat zitten. Een idee is om een training op te zetten rond de verschillende communicatiestrategieën. Wie heb je tegenover je; van welke organisatie? Welke strategie past dan het beste om jouw communicatieboodschap over te brengen? Dit kan voor het hele speelveld rond burgerinitiatieven.*